

Відповіді на запитання про підвищення кваліфікації педагогів

Відповіді на найцікавіші запитання користувачів від головної спеціалістки МОН.

Відповідь на запитання надала **Катерина Таранік-Ткачук**, головна спеціалістка директорату дошкільної та шкільної освіти Міністерства освіти і науки України, кандидатка філологічних наук, доцентка.

Пані Катерина є науковим керівником експерименту всеукраїнського рівня за темою: «Організація системи підвищення кваліфікації педагогічних працівників в умовах реформування галузі освіти».

Питання-відповіді

Запитання: Ситуація: працівник викладає і обіймає посаду заступника. Проходить модуль 30 год: ІКТ в освіті. Чи зарахують його двічі: як для викладача, і як для управлінця. Курс може бути й іншим. Дякую!

Відповідь: Якщо педагогічний працівник нещодавно призначений на посаду заступника директора закладу освіти, то вперше має проходити підвищення кваліфікації для управлінця обов'язково. Тоді за принципом накопичувальної системи обов'язковим є і врахування діяльності вчителя, і діяльності управлінця. Це не обов'язково: 30 і 30 годин. Відсоткове співвідношення може бути: 15 і 15 годин; 10 і 20 тощо. Узгодження цього розподілу визначає керівник закладу освіти у щорічному плані (на основі пропозицій і вибору працівника).

Значення має лише термін, який працівник перебуває на посаді заступника директора, і план підвищення кваліфікації, узгоджений директором закладу освіти на рік.

Запитання: А якщо вчитель з певних причин ще не проходив курси підвищення кваліфікації і щойно його відправляють на перші курси вже цього року з основного предмета (а всіх предметів – чотири)? А атестація вже у 2021 році! Як тоді з даним нововведеним положенням підвищення кваліфікації набрати 150 годин? За період, що залишився до атестації? І чи дійсні будуть ці курси згідно нового положення? Дякую за відповідь!

Відповідь: Порядок підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників, затверджений постановою КМУ від 21 серпня 2019 р. № 800 змінив умови проведення підвищення кваліфікації. Але звичайно, для розроблення дієвого механізму підвищення кваліфікації,

включення всіх учасників освітнього процесу в цю нову систему потрібен час. Місяць, п'ять місяців, рік...

Листом МОН від 04.11.2019 № 1/9-683 визначено обсяги (мінімальні вимоги) до підвищення кваліфікації на рік. Педагогічний працівник має підвищувати кваліфікацію щорічно, спрацьовує накопичувальна система. Атестація не у 2021 році (перша), а щороку мінімум – 30 годин на рік з основного предмета, який викладає педагогічний працівник.

Щодо викладання чотирьох предметів:

Пунктом 15 Порядку підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою КМУ від 21 серпня 2019 р. № 800, визначено: «У разі викладання декількох навчальних предметів (дисциплін) педагогічні та науково-педагогічні працівники самостійно обирають послідовність підвищення кваліфікації за певними напрямами у міжатестаційний період в межах загального обсягу (тривалості) підвищення кваліфікації, визначеного законодавством».

Тобто педагогічний працівник сам обирає тренінги, курси, семінари з тих дисциплін, які вважає важливими для свого підвищення кваліфікації. Головне, щоб було не менше 30 годин на рік (для закладу загальної середньої освіти) і було узгоджено з директором школи у плані підвищення кваліфікації.

Запитання: Вчителі початкових класів, які працюють в НУШ, відвідали багато тренінгів та курсів, сьогодні мають 200 і більше годин. Чи достатньо цього для проходження атестації у наступних роках? Чи потрібно додатково проходити короткотривалі спецкурси кожного року? Адже це умова постанови...

Запитання: Вітаю. Скажіть, будь ласка, якщо курси пройдені у 2018 році – 150 год. То чи потрібно для атестації в 2021 році ще набирати 60 год, відповідно до листа МОНу, де прописані кількість годин.

Відповіді на обидва запитання: Відповідно до Порядку підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою КМУ від 21 серпня 2019 р. № 800 головною вимогою є щорічна «активність». Ураховуючи, що вчителі НУШ дійсно проходять постійні тренінги, для плану підвищення у закладі освіти достатнім є участь у семінарі на 3-4 години на сайті «Всеосвіта» (як наприклад, 7 листопада 2019 року).

Запитання: Якщо два предмета читає вчитель. Атестується з першого, то в нього повинно бути 150 годин саме з цього предмета, чи години підвищення з другого предмета також будуть зараховуватися в 150 год.

Відповідь: Пунктом 15 Порядку підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою КМУ від 21 серпня 2019 р. № 800, визначено: «У разі викладання декількох навчальних предметів (дисциплін) педагогічні та науково-педагогічні працівники самостійно обирають послідовність підвищення кваліфікації за певними напрямками у міжквартальній період в межах загального обсягу (тривалості) підвищення кваліфікації, визначеного законодавством».

Тобто педагогічний працівник сам обирає тренінги, курси, семінари з тих дисциплін, які вважає важливими для свого підвищення кваліфікації. Головне, щоб було не менше 30 годин на рік (для закладу загальної середньої освіти) і було узгоджено з директором школи у плані підвищення кваліфікації.

Запитання: Якщо я пройшла курси підвищення кваліфікації у 2018-2019 навчальному році (90 годин), атестуюсь у березні 2020 р, чи потрібно мені ще набирати 30 годин у 2020 році? Курси зараховуються? Поясніть, будь ласка. Лист МОН прочитано, не зрозуміли.

Запитання: Якщо атестуєшся в 2020 році і маєш 170 годин онлайн освіти, чи треба проходити курси в ІППО. Сертифікати підтвердження є.

Відповідь на обидва запитання: Відповідно до Порядку підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою КМУ від 21 серпня 2019 р. № 800 головною вимогою є щорічна «активність». Якщо вже є пройдені курси, достатнім є участь у семінаріна 3-4 години на сайті «Всеосвіта» (як наприклад, 7 листопада 2019 року).

Запитання: Чи потрібно тепер вчителям ЗЗСО з 2020 року проходити очні курси підвищення кваліфікації в інститутах післядипломної освіти?? Дякую!

Відповідь: Порядок підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників, затверджений постановою КМУ від 21 серпня 2019 р. № 800, змінив умови проведення підвищення кваліфікації.

Відповідно до пункту 9 Порядку суб'єктом підвищення кваліфікації може бути заклад освіти (його структурний підрозділ), наукова установа, інша юридична чи фізична особа, у тому числі фізична особа - підприємець,

що надає освітні послуги з підвищення кваліфікації педагогічним та/або науково-педагогічним працівникам.

Суб'єкт підвищення кваліфікації може організовувати надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації за місцем провадження власної освітньої діяльності та/або за місцем роботи педагогічних та/або науково-педагогічних працівників, за іншим місцем (місцями) та/або дистанційно, якщо це передбачено договором та/або відповідною програмою.

Педагогічні та науково-педагогічні працівники можуть підвищувати кваліфікацію у різних суб'єктів підвищення кваліфікації: в ОППО, в ТОВ «Всеосвіта», наукових університетах та ін. Учитель сам обирає «свого» суб'єкта підвищення кваліфікації, залежно від усіх обставин і вимог. Але монопольної позиції більше не має ніхто. І обласні інститути післядипломної освіти виступають на рівних з усіма іншими суб'єктами...

Запитання: Скажіть, будь ласка, якщо атестація припадає на 2021 рік, а курси за традиційною схемою (один раз на 5 років на базі ІППО) проходитиму в 2020 році. Чи потрібно змінювати схему курсів?

Відповідь: Це питання краще узгодити із керівником закладу освіти. Виконання вимог Порядку № 800 обов'язкове для всіх педагогічних працівників.

Запитання: Чи може співпрацювати з вами у плані підвищення кваліфікації педпрацівників ВНЗ I-II рівнів акредитації (коледж)?

Відповідь: Відповідно до Порядку підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою КМУ від 21 серпня 2019 р. № 800 – можна.

Запитання: Шановні колеги! Серед 30 щорічних годин, обов'язково мають бути курси ліцензованого закладу. Чи таки педагог має право шукати курси, вебінари і т.п. на різних платформах? На всі 30 годин і проводити це на педагогічній раді закладу?

Відповідь: Відповідно до пункту 9 Порядку суб'єктом підвищення кваліфікації може бути заклад освіти (його структурний підрозділ), наукова установа, інша юридична чи фізична особа, зокрема фізична особа-підприємець, що надає освітні послуги з підвищення кваліфікації педагогічним та/або науково-педагогічним працівникам.

Суб'єкт підвищення кваліфікації може організовувати надання освітніх послуг з підвищення кваліфікації за місцем провадження власної освітньої

діяльності та/або за місцем роботи педагогічних та/або науково-педагогічних працівників, за іншим місцем (місцями) та/або дистанційно, якщо це передбачено договором та/або відповідною програмою.

В умовах реформування сфери освіти актуальними стають питання, пов'язані з підвищенням кваліфікації вчителів. Обумовлена змінами зовнішнього та внутрішнього середовища, удосконаленням змісту, форм організації і методів навчання, освоєнням нових технологій, сучасна післядипломна педагогічна освіта повинна сприяти практичній реалізації навчання вчителів упродовж усього життя.

Згідно зі статтею 8 Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII особа реалізує своє право на освіту впродовж життя шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти, держава створює умови для розвитку суб'єктів освітньої діяльності, що надають відповідні освітні послуги, а також заохочує до здобуття освіти всіх членів суспільства.

Статтею 59 Закону України «Про освіту» внесено зміни до системи підвищення кваліфікації педагогічних працівників: професійний розвиток педагогічних і науково-педагогічних працівників передбачає постійну самоосвіту, участь у програмах підвищення кваліфікації та будь-які інші види і форми професійного зростання.

Крім того, підвищення кваліфікації може здійснюватися за різними видами (навчання за освітньою програмою, стажування, участь у сертифікаційних програмах, тренінгах, семінарах, вебінарах, майстер-класах тощо) та у різних формах (інституційна, дуальна, на робочому місці (на виробництві) тощо).

Сертифікат, виданий суб'єктом підвищення кваліфікації, не потребує додаткового визнання (пункт 12 Порядку).